

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії
Уманського НУС

І.І. Мостов'як

» березня 2017 р.

ПРОГРАМА

співбесіди з української мови та літератури
для вступників на основі повної загальної середньої освіти

Голова комісії для проведення співбесіди

С.П. Каричковська
(підпис) (ПІБ)

Умань – 2017

У програмі співбесіди з української мови та літератури для вступників на основі повної загальної середньої освіти окреслено вимоги до знань та умінь із зазначених дисциплін, розписано критерії оцінювання знань, умінь і навичок, вміщено порядок проведення співбесіди з української мови та літератури та орієнтовний перелік питань.

Схвалено вченою радою факультету менеджменту (протокол № 6 від 22 лютого 2017 р.).

Схвалено науково-методичною комісією факультету менеджменту (протокол № 6 від 21 лютого 2017 р.).

ВСТУП

Відповідно до Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів України в 2017 році (затверджених наказом Міністерства освіти і науки України № 1236 від 13 жовтня 2016 року) спеціальні умови щодо участі у конкурсному відборі при вступі для здобуття вищої освіти на основі повної загальної середньої освіти мають:

- визнані інвалідами війни відповідно до пунктів 10-14 статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;
  - яким Законом України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» надане право на прийом без екзаменів до державних вищих навчальних закладів за результатами співбесіди;
  - особи з інвалідністю, які неспроможні відвідувати навчальний заклад (за рекомендацією органів охорони здоров'я та соціального захисту населення).
- Зазначені особи мають право на зарахування за співбесідою.

Співбесіда зі вступниками проводиться з метою виявлення загальних знань з української мови і літератури, перевірки рівня мовленнєвих умінь і навичок.

Програма співбесіди з української мови відповідає чинній Програмі для загальноосвітніх навчальних закладів з української (рідної) мови та літератури (5-11 класи). Питання для співбесіди охоплюють матеріал основних розділів української мови (фонетика, графіка; лексикологія, фразеологія; будова слова, словотвір; морфологія; синтаксис; стилістика; орфоепія; орфографія; розвиток мовлення) та основних розділів української літератури (усна народна творчість; давня українська література; література кінця XVIII – початку XX століття; література XX століття; твори українських письменників-емігрантів; сучасний літературний процес).

У ході співбесіди перевіряються такі знання абітурієнтів з української мови та літератури:

- що таке мова, її функції, роль мови у формуванні і самовираженні особистості;
- що вивчають основні розділи науки про мову;
- основні орфоепічні, орфографічні, пунктуаційні правила;
- морфологічні ознаки та синтаксичну роль частин мови;
- загальні відомості про просте речення, однорідні члени речення, пряму мову;
- основні поняття мовлення і спілкування;
- норми українського мовленнєвого етикету;

- основні етапи розвитку української літератури, найважливіші факти літературного процесу;
- світове значення українського красного письменництва;
- найважливіші біографічні відомості про письменників;
- типове (конкретно–історичне) та загальнолюдське значення головних діючих осіб вивчених творів;
- художній образ, літературний характер, літературний тип, індивідуальний стиль письменника; літературні роди та їх основні жанри.

та такі уміння абітурієнтів з української мови та літератури:

- самостійно здобувати знання, працювати з навчальною літературою;
- користуватись словниками різних типів;
- знаходити вивчені орфограми, пояснювати їх правильно писати слова з вивченими орфограмами, знаходити і виправляти орфографічні помилки;
- обґрунтовувати вживання розділових знаків за допомогою вивчених правил;
- правильно вживати в мовленні речення, різні за будовою та метою висловлювання;
- створювати монологічні висловлювання різних типів, стилів, жанрів з урахуванням ситуації спілкування;
- дотримуватись норм українського мовлення;
- аналізувати твір з урахуванням його художньої, естетичної та ідейної цілісності та авторської позиції;
- користуватися довідниковими джерелами, зокрема літературними енциклопедіями та літературознавчими словниками.

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІСТУ ПРОГРАМИ

Назва розділу	Зміст мовного матеріалу	Вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки
<p>1. Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія</p>	<p>Алфавіт. Наголос. Основні випадки уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Основні випадки чергування <i>у-в, і-й</i>. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [е], [и], [о] в коренях слів. Сполучення <i>йо,ьо</i>. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Найпоширеніші випадки чергування приголосних звуків. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис <i>н</i> та <i>nn</i> у прикметниках і дісприкметниках, <i>не</i> з різними частинами мови</p>	<p><i>Учасник (учасниця) ЗНО повинен (повинна) вміти:</i> Розташовувати слова за алфавітом; розпізнавати явища уподібнення й спрощення приголосних звуків, основні випадки чергування голосних і приголосних звуків, чергування <i>у-в, і-й</i>. Наголошувати слова відповідно до орфоепічних норм. Розпізнавати вивчені орфограми; правильно писати слова з вивченими орфограмами, знаходити й виправляти орфографічні помилки на вивчені правила</p>
<p>2. Лексикологія. Фразеологія</p>	<p>Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про фразеологізми</p>	<p>Пояснювати лексичні значення слів; добирати до слів синоніми й антоніми та використовувати їх у мовленні; уживати слова в переносному значенні. Знаходити в тексті й доречно використовувати в мовленні вивчені групи слів; пояснювати значення фразеологізмів, правильно й комунікативно доцільно використовувати їх у мовленні</p>
<p>3. Будова слова. Словотвір</p>	<p>Будова слова. Спільнокореневі слова й форми того самого слова</p>	<p>Відділяти закінчення слів від основи, членувати основу на значущі частини, розрізняти форми слова й спільнокореневі слова, правильно вживати їх у мовленні</p>

<p>4. Морфологія 4.1. Іменник</p>	<p>Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Число іменників. Відмінювання іменників. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Кличний відмінок (у власних чоловічих та жіночих іменах)</p>	<p>Розпізнавати іменники; визначати належність іменників до певної групи за їхнім лексичним значенням, уживаністю в мовленні; правильно відмінювати іменники, відрізняти правильні форми іменників від помилкових; використовувати іменники в мовленні, послуговуючись їхніми виражальними можливостями</p>
<p>4.2. Прикметник</p>	<p>Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників</p>	<p>Розпізнавати й відмінювати прикметники; утворювати форми ступенів порівняння якісних прикметників, повні й короткі форми якісних прикметників; відмінювати прикметники; відрізняти правильні форми прикметників від помилкових</p>
<p>4.3. Числівник</p>	<p>Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників. Узгодження числівників з іменниками. Уживання числівників для позначення часу й дат</p>	<p>Розпізнавати й відмінювати числівники; відрізняти правильні форми числівників від помилкових; добирати потрібні форми числівників і використовувати їх у мовленні; визначати сполучуваність числівників з іменниками; правильно утворювати форми числівників для позначення часу й дат</p>
<p>4.4. Займенник</p>	<p>Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання займенників. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників</p>	<p>Розпізнавати й відмінювати займенники; відрізняти правильні форми займенників від помилкових, правильно добирати потрібні форми займенників і використовувати їх у мовленні, правильно утворювати й писати неозначені й заперечні займенники</p>
<p>4.5. Дієслово</p>	<p>Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на -</p>	<p>Розпізнавати дієслова, особливі форми дієслова, безособові дієслова; визначати часи й способи дієслів; використовувати один час і спосіб у значенні</p>

	<p><i>но, -то</i>). Безособові дієслова. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Особові закінчення дієслів I та II дієвідміни. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.</p> <p>Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на <i>-но, -то</i>.</p> <p>Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот</p>	<p>іншого; відрізняти правильні форми дієслів від помилкових; правильно писати особові закінчення дієслів.</p> <p>Розпізнавати дієприкметники (зокрема відрізняти їх від дієприслівників), визначати їхнє загальне значення, синтаксичну роль; відрізняти правильні форми дієприкметників від помилкових; добирати й комунікативно доцільно використовувати дієприкметники та дієприкметникові звороти в мовленні.</p> <p>Розпізнавати дієприслівники, визначати їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль; відрізняти правильні форми дієприслівників від помилкових; правильно будувати речення з дієприслівниковими зворотами</p>
4.6. Прислівник	<p>Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Правопис прислівників на <i>-о, -е</i>, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу</p>	<p>Розпізнавати прислівники, визначати їхнє загальне значення, синтаксичну роль, ступені порівняння прислівників; відрізняти правильні форми прислівників від помилкових; добирати й комунікативно доцільно використовувати прислівники в мовленні</p>
4.7. Службові частини мови	<p>Прийменник як службова частина мови. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників.</p> <p>Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні й підрядні. Групи сполучників за вживанням (одиничні,</p>	<p>Розпізнавати прийменники, визначати їхні морфологічні ознаки; правильно й комунікативно доцільно використовувати прийменники в мовленні.</p> <p>Розпізнавати сполучники, визначати групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю, за вживанням і будовою;</p>

	парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників. Розрізнення сполучників та інших співзвучних частин мови. Частка як службова частина мови. Правопис часток	відрізнати сполучники від інших співзвучних частин мови; правильно й комунікативно доцільно використовувати сполучники в мовленні. Розпізнавати частки; правильно писати частки
4.8. Вигук	Вигук як частина мови. Правопис вигуків	Розпізнавати вигуки й правильно їх писати
5. Синтаксис 5.1. Словосполучення.	Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення	Розрізнати словосполучення й речення, сурядний і підрядний зв'язок між словами й частинами складного речення
5.2. Речення	Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертань)	Розрізнати речення різних видів: за метою висловлювання, за емоційним забарвленням, за складом граматичної основи, за наявністю чи відсутністю другорядних членів, за наявністю необхідних членів речення, за будовою, за наявністю чи відсутністю однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертань
5.2.1. Просте двоскладне речення	Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Зв'язок між підметом і присудком	Визначати структуру простого двоскладного речення, особливості узгодження присудка з підметом; правильно й комунікативно доцільно використовувати прості речення
5.2.2. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні	Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставина. Порівняльний зворот	Розпізнавати види другорядних членів; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості другорядних членів речення в мовленні; правильно розставляти розділові знаки при непоширеній прикладці
5.2.3. Односкладні речення	Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень	Розпізнавати типи односкладних речень,

	за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні)	визначати особливості кожного з типів; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості односкладних речень у власному мовленні
5.2.4. Просте ускладнене речення	Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні	Розпізнавати просте речення з однорідними членами, звертаннями, вставними словами, словосполученнями, реченнями, відокремленими членами (означеннями, прикладками, додатками, обставинами), зокрема уточнювальними, та правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості таких речень у мовленні; правильно розставляти розділові знаки в них
5.2.5. Складне речення	Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення	Розпізнавати складні речення різних типів, визначати їхню структуру, види й засоби зв'язку між простими реченнями. Добирати й конструювати складні речення, що оптимально відповідають конкретній комунікативній меті. Правильно розставляти розділові знаки, будувати схему такого речення
5.2.5.1. Складносурядне речення	Єднальні, протиставні й розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення. Розділові знаки в складносурядному реченні	Розпізнавати складносурядні речення, визначати смислові зв'язки між частинами складносурядного речення; комунікативно доцільно використовувати його виражальні можливості в мовленні; правильно розставляти розділові знаки в складносурядному реченні
5.2.5.2. Складнопідрядне речення	Складнопідрядне речення, його будова. Головна й підрядна частини. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку в складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні,	Розпізнавати складнопідрядні речення, визначати їхню будову, зокрема складнопідрядних речень з кількома підрядними, відображати її

	з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умови, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, розділові знаки в них	в схемі складнопідрядного речення; визначати основні види підрядних речень, типи складнопідрядних речень за характером зв'язку між частинами. Правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості складнопідрядних речень різних типів у процесі спілкування; правильно розставляти розділові знаки в складнопідрядному реченні
5.2.5.3. Безсполучникове складне речення	Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.	Розпізнавати безсполучникові складні речення; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості безсполучникових складних речень у мовленні; правильно розставляти розділові знаки в них
5.2.5.4. Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку	Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в ньому	Правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості речень цього типу в мовленні; правильно розставляти розділові знаки в них
5.3. Способи відтворення чужого мовлення	Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Розділові знаки в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом	Замінювати пряму мову непрямою; правильно й доцільно використовувати в тексті пряму мову й цитати; правильно вживати розділові знаки в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом
6. Стилїстика	Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їх основні ознаки, функції	Розпізнавати стилї мовлення, визначати особливості кожного з них; користуватися різноманітними виражальними засобами української мови в процесі спілкування для оптимального досягнення мети спілкування
7. Розвиток мовлення	Види мовленнєвої діяльності; адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення. Тема й	Уважно читати, усвідомлювати й запам'ятовувати зміст прочитаного,

	<p>основна думка висловлення. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Основні ознаки тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Способи зв'язку речень у тексті. Тексти різних стилів, типів, жанрів мовлення</p>	<p>диференціюючи в ньому головне та другорядне. Критично оцінювати прочитане. Аналізувати тексти різних стилів, типів і жанрів. Будувати письмове висловлення, логічно викладаючи зміст, підпорядковуючи його темі й основній думці, задуму, вибраному тилію та типу мовлення, досягати визначеної комунікативної мети. Уміти формулювати, добирати доречні аргументи й приклади, робити висновок, висловлювати власну позицію, свій погляд на ситуацію чи обставини; правильно структурувати текст, використовуючи відповідні мовленнєві звороти. Знаходити й виправляти похибки та помилки в змісті, будові й мовному оформленні власних висловлень, спираючись на засвоєні знання</p>
Українська література		
1. Усна народна творчість	<p>Загальна характеристика Календарно – обрядових, суспільно-побутових та родинно-побутових пісень. Пісні Марусі Чурай.</p>	<p>Абітурієнт повинен уміти: Аналізувати літературний Твір чи його уривок. Розрізняти види і жанри усної творчості. Розрізняти і називати різновиди календарно-обрядових пісень. Аналізувати зміст, образи, настрої суспільно-побутових і родинно-побутових пісень. Визначати провідні мотиви історичних пісень, характеризувати образи героїв. Визначати тематику Й художні особливості балад і дум, пісень.</p>
2. Давня українська література	<p>«Повість минулих літ » (уривки про заснування Києва , Про помсту княгині Ольги, про Напад хозарів)</p>	<p>Знати основні теоретико-Літературні поняття: художній образ, прототип; тема, ідея, мотив</p>

	<p>«Слово про похід Ігорів » Григорій Сковорода . «De libertate», «Всякому місту – звичай і права», «Бджола та Шершень».</p>	<p>художнього твору; проблематика та конфлікт у художньому творі; сюжет і композиція літературного твору; позасюжетні елементи; Знати та вміти визначати в літературному творі тропи.</p>
<p>3. Література Кінця XVIII - початку XX ст.</p>	<p>Іван Котляревський «Енеїда», «Наталка Полтавка». Г. Квітка-Основ'яненко «Маруся» . Тарас Шевченко «До Основ'яненка», «Катерина», «Гайдамаки», «Кавказ», «Сон» («У всякого своя доля), « І мертвим , і живим , і ненарожденним...», «Заповіт», «Мені Однаково ». Пантелеймон Куліш «Чорна рада». Марко Вовчок «Максим Гримач » Іван Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я» Панас Мирний « Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Іван Карпенко-Карий «Мартин Боруля» Іван Франко «Гімн», «Чого являєшся Мені у сні», «Мойсей»</p>	<p>Знати основні теоретико-Літературні поняття: сентименталізм, романтизм, реалізм, їхні ознаки; епос, новела, оповідання, повість, роман, різновиди повісті та роману; лірика, сонет, гімн, послання, поема, тематичні різновиди лірики; драма, комедія, трагікомедія, власне драма, містерія, драма-феєрія. Види комічного: гумор, іронія, сатира, сарказм, гротеск, бурлеск, травестія.</p>
<p>4. Література XX ст.</p>	<p>Михайло Коцюбинський «Гіні забутих предків», «Intermezzo» Ольга Кобилянська «Земля» Леся Українка «Contra spem spero!», «Лісова пісня» Василь Стефаник «Камінний хрест » Микола Вороний «Блакитна Панна» Олександр Олесь «Чари ночі», «О Слово рідне! Орле скутий !..» Володимир Винниченко «Момент» Павло Тичина «О панно Інно», «Арфами, арфами...», «Ви знаєте, як липа шелестить...» Максим Рильський «Молюсь і вірю...» Микола Хвильовий «Я (Романтика)» Юрій Яновський «Подвійне коло», «Шаланда в морі» Володимир Сосюра «Любіть Україну» Валер'ян Підмогильний «Місто» Остап Вишня «Моя автобіографія», «Сом» Микола Куліш «Мина Мазайло» Богдан –Ігор Антонич «Різдво»</p>	<p>Визначати місце і роль Митця в літературному процесі. Знати основні теоретико-Літературні поняття: Український модернізм і його особливості; Модерністські напрями та течії: імпресіонізм, неоромантизм, експресіонізм; Знати основні теоретико-літературні поняття: поетичний синтаксис (інверсія, тавтологія, антитеза, анафора, епіфора, паралелізм); риторичні звертання і запитання, алітерація, асонанс; різновиди роману (роман у новелах , роман у віршах); кіноповість; усмішка.</p>

	<p>Олександр Довженко «Україна в огні», «Зачарована Десна» Андрій Малишко «Пісня про рушник» Василь Симоненко «Лебеді материнства» Олесь Гончар «За мить щастя» Григір Тютюнник «Три зозулі з поклоном» Василь Стус «Як добре те, що смерті не боюсь я», «О землі втрачена, явився!..» Іван Драч «Балада про соняшник» Ліна Костенко «Страшні слова, коли вони мовчать», «Українське альфреско », «Маруся Чурай»</p>	
5. Творчість українських письменників - емігрантів	<p>Іван Багряний «Тигролови» Євген Маланюк «Стилет чи стилос?»</p>	<p>Орієнтуватися в Основних тенденціях функціонування української літератури за кордоном і творчості українських письменників-емігрантів. Знати особливості пригодницького роману.</p>
6. Сучасний літературний процес	<p>Загальний огляд, основні тенденції. Літературні угруповання (Бу-Ба-Бу, «Нова дегенерація», «Пропала грамота», «ЛуГоСад»). Творчість Ю. Андруховича, О. Забужко, І. Римарука. Утворення АУП (Асоціації українських письменників). Література елітарна і масова. Постмодернізм як один із художніх напрямів мистецтва 90-х років , його риси. Сучасні часописи та альманахи</p>	<p>Орієнтуватися в Основних тенденціях Розвитку сучасної літератури; Знати літературні угруповання 80-90-х років, найвизначніших представників літератури. Визначати найхарактерніші Ознаки постмодернізму</p>

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

1. Звуки мови. Голосні і приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінки і глухі.
2. Букви й інші графічні засоби. Український алфавіт. Співвідношення звуків і букв, звукове значення букв я, ю, є, ї, щ та буквосполучень дз, дзь, дж.
3. Склад. Наголос. Ненаголошені голосні, їх вимова і позначення на письмі. Вимова приголосних звуків та позначення їх на письмі.
4. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних.
5. Найпоширеніші чергування голосних звуків.
6. Найпоширеніші чергування приголосних звуків.
7. Правила вживання апострофа.
8. Правила вживання м'якого знака. Позначення подовжених м'яких приголосних та збігу однакових приголосних звуків.
9. Написання слів іншомовного походження.
10. Спільнокореневі слова і форми слів. Основа слова і закінчення змінних слів. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення.
11. Вимова і написання префіксів з- (зі-, с-), роз-, без-, пре-, прі-, при-.
12. Змінювання і творення слів. Основні способи словотворення в українській мові. Зміни приголосних при творенні слів.
13. Правопис складних і складноскорочених слів.
14. Поняття про лексику. Лексичне значення слова. Однозначні і багатозначні слова. Пряме і переносне значення слів.
15. Синоніми, антоніми, омоніми.
16. Загальноживані слова. Діалектні та професійні слова. Стилiстична диференціяція української лексики. Запозичені слова.
17. Поняття про фразеологізми. Типи фразеологізмів. Джерела української фразеології. Фразеологізми в ролі членів речення.
18. Поняття про самостійні та службові частини мови.
19. Іменник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
20. Назви істот і неістот, загальні і власні назви.
21. Рід, число, відмінок іменників.
22. Відміни іменників. Правопис відмінкових закінчень іменників.
23. Невідмінювані іменники. Способи творення іменників.
24. Правопис найуживаніших суфіксів іменників. Велика буква у власних назвах.
25. Прикметник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
26. Якісні, відносні та присвійні прикметники.
27. Ступені порівняння прикметників, їх утворення.
28. Відмінювання прикметників. Способи творення прикметників.
29. Правопис відмінкових закінчень і найуживаніших суфіксів прикметників. Написання складних прикметників.
30. Числівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Числівники кількісні (власне кількісні, неозначено-кількісні, дробові, збірні) і порядкові. Числівники прості, складні I складені.
31. Відмінювання кількісних і порядкових числівників. Правопис числівників.

32. Займенник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників.
33. Відмінювання займенників. Правопис займенників.
34. Дієслово як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Неозначена форма дієслова.
35. Способи дієслова (дійсний, умовний, наказовий). Види дієслів (доконаний і недоконаний). Часи дієслів.
36. Дієслова I і II дієвідмін. Особа і число. Безособові дієслова. Способи творення дієслів. Правопис дієслів.
37. Дієприкметник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні і пасивні дієприкметники, їх творення.
38. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові дієслівні форми на -но, -то. Правопис дієприкметників.
39. Дієприслівник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного і недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот. Правопис дієприслівників.
40. Прислівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників. Ступені порівняння прислівників. Способи їх творення. Правопис прислівників.
41. Прийменник як службова частина мови. Непохідні і похідні прийменники. Правопис прийменників разом, окремо і через дефіс.
42. Сполучник як службова частина мови. Сполучники сурядності і підрядності. Групи сполучників за будовою. Правопис сполучників окремо і через дефіс.
43. Частка як службова частина мови. Формотворчі, словотворчі та модальні частки. Написання часток. «Не» і «ні» з різними частинами мови.
44. Вигук як частина мови. Правопис вигуків.
45. Словосполучення. Будова і типи словосполучень за способом вираження головного члена.
46. Просте речення. Види речень за метою висловлювання: розповідні, питальні, спонукальні. Окличні речення.
47. Члени речення (підмет і присудок; додаток, означення, обставини), способи їх вираження та різновиди. Прикладка як різновид означення. Порівняльний зворот.
48. Розділові знаки в кінці речення. Тире між підметом та присудком. Розділові знаки при прикладках і порівняльних зворотах.
49. Речення двоскладні і односкладні. Різновиди односкладних речень. Повні й неповні речення. Тире в неповних реченнях.
50. Однорідні члени речення. Узагальнювальне слово при однорідних членах речення. Однорідні й неоднорідні означення. Розділові знаки при однорідних членах речення.
51. Звертання і вставні слова (словосполучення, речення). Розділові знаки в них.
52. Відокремлені другорядні члени речення (в тому числі уточнювальні). Розділові знаки при відокремлених членах.

53. Складне речення, його типи. Складносурядне речення. Розділові знаки в складносурядних реченнях.
54. Складнопідрядне речення із сполучниками і сполучними словами. Основні види підрядних речень. Розділові знаки в складнопідрядних реченнях.
55. Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому реченні.
56. Пряма й непряма мова. Цитата. Діалог. Розділові знаки при прямій мові, цитаті, діалозі.
57. Поняття про стилі мовлення: розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий і публіцистичний.
58. Вживання великої літери у власних назвах.
59. Поняття про типи мовлення: розповідь, опис, роздум.
60. Значення мови в житті суспільства. Українська мова – національна мова українського народу, одна з форм його національної культури.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Календарно-обрядова поезія як найдавніший пласт фольклору.
2. Історична доля українського народу в усній народній творчості.
3. Соціально-побутова тематика в усній народній творчості.
4. Жанрова розмаїтість усної народної творчості.
5. Зв'язок усної народної творчості з літературною традицією: минуле й сучасність.
6. Література періоду Київської Русі як дзеркало національної історії й культури.
7. Полемічна література в українському та європейському контексті.
8. Барокова традиція в українській літературі: світовий контекст і національна специфіка.
9. Творчість Г.С.Сковороди як вершинний прояв української барокової традиції.
10. Вплив творчої спадщини Г.Сковороди на подальший розвиток вітчизняної й світової літератури та філософії.
11. «Енеїда» І.Котляревського як енциклопедія духовного й матеріального життя українського народу.
12. Соціальне й особисте в людському житті та його показ у п'єсі І.Котляревського «Наталка Полтавка».
13. Г.Квітка-Основ'яненко як представник українського сентименталізму («Маруся»).
14. Жанр байки в українській літературі (Г.Сковорода, Є.Гребінка, П.Гулак-Артемівський, Л.Глібов).
15. Риси романтизму в ранніх творах Т.Шевченка. Прочитати на вибір твір поета напам'ять.
16. Біблійні теми й мотиви у творах Т.Шевченка. Прочитати на вибір твір поета напам'ять.
17. Ностальгійні мотиви у творчості Т.Шевченка «На засланні». Прочитати на вибір твір поета напам'ять.
18. «Чорна рада» П.Куліша як перший історичний роман української

літератури.

19. Світ людських взаємин в оповіданні Марка Вовчка «Максим Гримач».
20. Психологічний і моральний аспекти в повісті І.Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я».
21. Проблема вибору життєвого шляху героями роману «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного й Івана Білика.
22. «Театр корифеїв» як вершинний здобуток української національної культури, історія постанови й розвитку (І.Карпенко-Карий, М.Старицький, М.Кропивницький).
23. П'єса «Мартин Боруля» І.Карпенка-Карого: образи й конфлікти.
24. Поетична збірка І.Франка «Зів'яле листя». Історія написання, особливості поетики, образ ліричного героя. Прочитати напам'ять улюблену поезію.
25. Біблійна основа та проблематика поеми І.Франка «Мойсей». Історичний шлях нації та доля її провідників у контексті поеми. Прочитати напам'ять уривок із поеми.
26. «Intermezzo» М.Коцюбинського як зразок імпресіоністичної новели.
27. Фольклорно-етнографічні елементи в повісті М.Коцюбинського «Тіні забутих предків».
28. Майстерність показу психічного стану в екстремальних обставинах у новелістиці В.Стефаника.
29. Ідея єдності людини й природи в драмі-феєрії Лесі Українки «Лісова пісня». Прочитати напам'ять уривок із поеми.
30. Проблема землі й людини в прозі О.Кобилянської (повість «Земля»).
31. Особливості українського модернізму.
32. Кларнетизм як самобутній творчий метод П.Тичини. Прочитати на вибір вірш напам'ять.
33. «Розстріляне відродження» як історичний і культурний феномен: історичні обставини, чільні представники, головні здобутки в письменстві (М.Хвильовий, В.Підмогильний, Г.Косинка...).
34. Художні та публіцистичні твори М.Хвильового: проблематика, образи.
35. Трагедія роду й народу в романі Ю.Яновського «Вершники».
36. Характер конфлікту та його художнє втілення в драматургії М.Куліша. Аналіз комедії «Мина Мазайло».
37. Образ України (на прикладі творчості В.Сосюри). Прочитати напам'ять поезію.
38. Комічне в українській літературі (на прикладі творчості Остапа Вишні).
39. Празька поетична школа: ідейно-художні принципи, чільні представники, найвизначніші надбання. Прочитати поезію одного з представників школи.
40. Загальнолюдські й індивідуальні ідеали в поезії Олександра Олеся, Миколи Вороного, Максима Рильського.
41. Феномен людини на злеті (новела «Момент» В.Винниченка).

42. Урбаністичні мотиви в українській літературі (роман «Місто» В.Підмогильного)
43. Автобіографічність прози Івана Багряного (на прикладі вивчених творів).
44. Зображення духовних коренів мистецьки обдарованої особистості в кіноповісті, О.Довженка «Зачарована Десна».
45. Трагедія українського народу в часи війни (за творами О.Довженка).
46. Філософія любові й життєвості в новелі Григора Тютюнника «Три зозулі з поклоном».
47. Патріотичність лірики В.Симоненка. Прочитати напам'ять поезії митця.
48. Своєрідність поетичного стилю ліро-епосу І.Драча.
49. Суперечності життя у новелі О.Гончара «За мить до щастя».
50. Мовна тема у творчості Д.Павличка. Прочитати напам'ять поезії.
51. Художнє осмислення ролі митця й мистецтва через буття народу в романі Л.Костенко «Маруся Чурай».
52. Мотиви поетичної творчості Л.Костенко. Прочитати поезію напам'ять на вибір.
53. Духовна міць і душевне багатство ліричного героя поезії В.Стуса.
54. Сучасна українська література: ідейно-естетичні принципи, головні лінії розвитку (Ю.Андрухович, С.Жадан, М.Матіос, О.Забужко та інші).
55. Постмодерна українська література: національна специфіка й світовий контекст.

Критерії оцінювання відповідей вступників з української мови та літератури

Оцінювання результатів знань вступника з мови здійснюється на основі:

- а) врахування основної мети, що передбачає різнобічний мовленнєвий розвиток особистості;
- б) освітнього змісту навчального предмета, який розподіляється на чотири елементи: знання, вміння й навички, досвід творчої діяльності і досвід емоційно-ціннісного ставлення до світу;
- в) функціонального підходу до мовного курсу, який передбачає вивчення мовної теорії в аспекті практичних потреб розвитку мовлення.

Об'єктами оцінювання мають бути:

- мовленнєві вміння й навички з чотирьох видів мовленнєвої діяльності;
- знання про мову й мовлення;
- мовні вміння та навички;
- досвід творчої діяльності;
- досвід особистого емоційно-ціннісного ставлення до світу.

При оцінюванні усної відповіді потрібно керуватись такими критеріями:

- повнота і правильність відповіді.
- ступінь усвідомлення, розуміння вивченого.

- мовленнєве оформлення відповіді.

Відповідь повинна бути зв'язним, логічно послідовним повідомленням на певну тему, виявляти вміння застосовувати визначення, правила до конкретних випадків.

Максимальна можлива сума набраних балів за співбесіду з української мови та літератури 200. Вважається, що вступник пройшов співбесіду, якщо він набрав 100 і більше балів.

Вступнику задається 4 запитання, максимальна оцінка за кожне питання становить 50 балів.

Всі види оцінювання навчальних досягнень вступників здійснюються за критеріями, наведеними в таблиці.

Оцінка за питання, балів	Критерії оцінювання вступників
45-50	Вступник виявляє міцні й глибокі знання; в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення; робить самостійні обґрунтовані висновки; аргументовано використовує знання у нестандартних ситуаціях; ознайомлений з основною та додатковою літературою.
40-44	Вступник вільно відтворює навчальний матеріал та відповідає на поставлені запитання, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність; відповідь логічна, хоч і має неточності; виправляє власні помилки; робить нечітко сформульовані висновки; опрацював основну і додаткову літературу.
35-39	Вступник самостійно відтворює навчальний матеріал; відповідає на поставлені запитання, допускаючи у відповідях неточності; знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії; робить неповні висновки; опрацював основну і додаткову літературу.

30-34	Вступник самостійно, але неповно відтворює навчальний матеріал, частково дотримується логіки його викладу; відповідає на окремі запитання; Відповідь його(її) правильна, але недостатньо осмислена; вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком; допускає помилки у відповідях; ознайомлений з основною літературою, знає частину програмного теоретичного матеріалу.
25-29	Вступник відтворює незначну частину навчального матеріалу; здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило; у відповідях може допускати помилки; неправильно трактує окремі положення, допускаючи помилки у термінології; наводить приклади, що ґрунтуються на матеріалі підручника.
20-24	Вступник частково з допомогою вчителя відтворює навчальний матеріал та з його допомогою виконує елементарні завдання; відповідає на запитання, але відповіді неповні; недостатньо опрацював рекомендовану літературу.
0-19	Вступник за допомогою викладача або з використанням літератури відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; у відповідях допускає суттєві помилки; не має достатніх теоретичних знань та практичних вмінь; не ознайомлений або недостатньо опрацював рекомендовану літературу.

Література для підготовки до співбесіди з української мови та літератури

Українська мова

Словники

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К. : Ірпінь : Перун, 2003, 2004, 2005.
2. Головащук С. І. Складні випадки наголошення / Словник-довідник. – К. : Либідь, 1995.
3. Головащук С. І. Словник-довідник з правопису та слововживання. – К. : Наукова думка, 1989.
4. Головащук С. І. Українське літературне слововживання / Словник-довідник. – К. : Наукова думка, 2004, 2005.
5. Гринчишин Д. Г., Сербенська О. А. Словник паронімів української мови - К. : Рад. школа, 1986.
6. Жайворонюк В. В. Велика чи мала літера? Словник-довідник. – К. : Наукова думка, 2004.
7. Караванський С. Російсько-український словник складної лексики. – К., 1988.
8. Короткий тлумачний словник української мови / За ред.. Д.Г.Гринчишина. – К., 1988.
9. Орфографічний словник української мови / Уклад: С. І. Головащук та ін. – К. : Довіра, 1994.
10. Словник-довідник з культури української мови / Д. Гринчишин та ін. – К. : Знання, 2004.
11. Словник іншомовних слів / Укл. Л. О. Пустовіт та ін. – К.: Довіра, 2000.
12. Словник синонімів української мови: У 2 т. / А. А. Бурячок та ін. – К.: Наук. думка, 2001.
13. Словник труднощів української мови / За ред. С. Я. Єрмоленко. – К., 1989.
14. Паночко М. Словник-довідник вживання літери «г». – Львів, 1993.
15. Фразеологічний словник української мови : У 2 т. / Укл. В. М. Білоноженко. – К. : Наук. думка, 1993, 1998, 1999.

Посібники

1. Антисуржик / За заг. ред. О. Сербенської. – Львів, 1994.
2. Антоненко-Давидович Б. Д. Як ми говоримо. – К. : Укр. книга, 1997.
3. Вихованець І. Р. Таїна слова. – К., 1990.
4. Заболотний В. В., Заболотний О. В. Українська мова. Зошит для оцінювання навчальних досягнень учнів. 5 клас, 6 клас. – К.: Навчальна книга, 2006.

5. Заболотний О. В., Заболотний В. В. Українська мова. Зошит для оцінювання навчальних досягнень учнів. 7 клас, 8 клас. – К. : Генеза, 2007, 2008.
6. Заболотний О. В. Українська мова : Навчальний посібник для старшокласників та абітурієнтів. – Біла Церква : Надтока, 2004.
7. Кисіль Г. Г., Дуфинський М. В. Культура сучасної української літературної мови. – К., 2005.
8. Коваль А. П. Слово про слово. – К., 1986.
9. Культура мови на щодень / За ред. С. Я. Єрмоленко. – К., 2000.
10. Культура української мови : Довідник / За ред. В. М. Русанівського. – К. : Либідь, 1990.
11. Пентилюк М. І. Культура мови і стилістика. – К., 1994.
12. Пономарів О. Д. Культура слова. Мовностилістичні поради : Навчальний посібник. – К., 1999.
13. Українська мова . Зовнішнє оцінювання : навчальний посібник з підготовки до зовнішнього оцінювання учнів загальноосвітніх навчальних закладів. – К. : УЦОЯО, 2007, 2008, 2009, 2010.
14. Український правопис. – К. : Наук. думка, 1993, 1994, 2005.
15. Чак Є. Д. Складні випадки правопису та вживання слів. – К., 1989.
16. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови. – К.: Освіта, 1997, 2005.

Українська література

1. Хропко П. П. Українська література. 10 клас. – К.: «Освіта», 1998, 2001.
2. Хропко П. П., Семенюк Г. Ф. Українська література (хрестоматія). 10 клас. – К. : «Освіта» , 1995, 2000 рр.
3. Мовчан Р. В. та ін. Українська література. 11 клас. – К. : «Перун», 1998, 1999.
4. Посібник- хрестоматія з української літератури. 10 клас. / За ред. Кононенка П. П. – К. : ЛДЛ, 1998.
5. Посібник-хрестоматія з української літератури. 11 клас. / За ред. Кононенка П. П. – К. : ЛДЛ, 1998 р.
6. Харахоріна Т. О., Ткачук Т. В., Адаменко В. С. Українська література (хрестоматія), 10 клас. – К.: БАО, 2000 р.
7. Харахоріна Т.О., Ткачук Т.В., Адаменко В.С. Українська література (хрестоматія). 11 клас. – К.: БАО, 2000.
8. Українська література (хрестоматія). 11 клас. / За ред. Воловця Л. І. – К. : СВІТ 1995.
9. Уліщенко А. Б., Уліщенко В. В. Українська література (хрестоматія), 11 клас. – К. : Торгсінг, 2000.